

Ivan Bergida

(*1943)

vypočujte
podcast

prečítajte
príbeh

Faktografické úlohy:

1. Prečítajte si text a doplňte správnu odpoveď:

Prvý transport slovenských židovských dievčat do vyhladzovacieho tábora bol vypravený zo železničnej stanice v _____ dňa 25. marca v roku _____. Prvá vlna transportov zo Slovenska trvala až do 20. októbra roku _____. Ľudácky režim sa ňou zbavil spolu _____ židovských spoluobčanov, pričom za každú deportovanú osobu Nemcom zaplatil tzv. osídľovací poplatok _____ ríšskych mariek. Druhá séria transportov odštartovala počas okupácie _____ nacistickými vojskami počas SNP. Prvý z nich bol vypravený 30. septembra 1944 zo Serede. Do konca vojny bolo vyvezených ďalších asi 13 500 Židov. Celkovo tak v dôsledku transportovania z územia Slovenska zahynulo viac ako _____ židovských občanov.

Zdroj: www.holokaust.sk

Úlohy vzťahujúce sa k príbehu:

1. Dr. Alexander Friedrich, otec Marianny, manželky Ivana Bergidu, bol po vojne predsedom židovskej náboženskej obce v Košiciach. Po prečítaní príbehu odpovedz na otázky:

- 1) Ako ovplyvnilo toto postavenie život otca Marianny a následne život jeho dcéry?
- 2) Zažil prenasledovanie alebo nespravodlivé zaobchádzanie?
- 3) Ako sa po komunistickom prevrate zmenil život Židov?

Svadobná fotografia, r. 1965.
zdroj: www.pametnaroda.cz

2. Vojna bola pre rodinu Ivana Bergidu osudná. Súdržnosť veľkej rodiny sa prejavila aj v časoch, kedy sa museli ukrývať v lesoch počas zimy. „O tej dobe sa doma nerozprávalo,“ hovorí pán Ivan.

- 1) V jeho príbehu sa však dozvieš veľa informácií o historických udalostiach, ale aj o následkoch, ktorým rodina musela čeliť.
- 2) Vlastnými slovami opíš, ako prežívala rodina Ivana Bergidu jednotlivé udalosti a aké malo pre nich následky:

A/ Nariadenie Ministerstva vnútra o vysťahovaní Židov v roku 1944

B/ SNP a bitka o Liptovský Mikuláš

C/ 1.transport slobodných dievčat z Popradu (25. marca 1942 do Auschwitzu)

D/ obnovenie deportácií po potlačení SNP

- 3) Ktorá situácia rodiny ťa najviac zasiahla a prečo?

Ivanova matka maria Federer pred vojnou (pri dieťati), Otcova sestra Fany, matka Rozalia, sestra Ida, ktorá prežila 3 roky v Auschwitzi.
Zdroj: www.pametnaroda.cz

3. Ivan Berdiga začal v roku 1961 študovať elektroniku na ČVUT v Prahe. Tam bol svedkom postupného uvoľňovania spoločenskej a politickej atmosféry.

- 1) Vysvetli, čo to znamenalo pre jeho život a život jeho rodiny.**
- 2) S akými historickými udalosťami súvisela táto časť života pána Ivana?**
- 3) Malo toto obdobie aj dopad na život židovskej komunity?**

Projektové úlohy:

1. Zamysli sa nad slovami pamätníka: „**Rodičom som vďačný, že hrôzy holokaustu a strata najbližších neboli dominujúcou témou v rodine.**“

Tvoja úloha:

- 1) Vysvetli, ako si pochopil uvedené slová.
- 2) Preživší holokaustu alebo iných traumatizujúcich udalostí často nehovoria o svojich zážitkoch so svojimi najbližšími. Čo môže byť podľa teba príčinou?
- 3) So spolužiakmi skús navrhnúť odporúčania, ako je potrebné komunikovať s tvojou generáciou o udalostiach, ktoré sa dejú okolo nás a cítite sa byť nimi ohrození alebo vystrašení.

2. V rokoch 1939-1945 napísali ľudia prezidentovi vojnového Slovenského štátu Jozefovi Tisovi tisíce listov. Tie hovoria lepšie ako čokoľvek iné o dobe, v ktorej vznikali. Po osemdesiatich rokoch objavila zaprášené listy v Slovenskom národnom archíve americká výskumníčka Madeline Vadkerty. Dnes pátra po osudoch ich pisateľov. Chce vedieť, čo sa stalo s ľuďmi, ktorí kedysi písali Tisovi.

Tvoja úloha:

- 1) Vypočuj si niektoré z príbehov týchto ľudí: www.rtvs.sk/radio/program/11134
- 2) Pozri si záznam z diskusie s pani Madeline Vadkerty: www.youtube.com/watch?v=Sqsx4M3ylco

autorka knihy Madeline Vadkerty
zdroj: www.facebook.com.absynt.vydavatelstvo

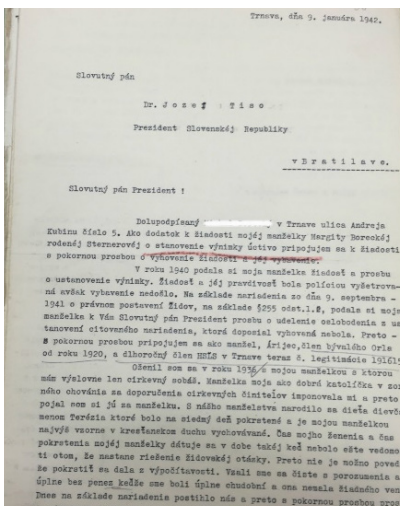

Foto N – Andrej Bán
zdroj: www.dennikn.sk

3. Nežnú revolúciu v novembri 1989 privítala aj rodina Ivana Berdigu s veľkým nadšením, ale boli opatrní a čakali, ako sa situácia vyvinie. Ako pamätník dodáva: „**Vzťah k Slovensku ostáva zmiešaný.**“

Tvoja úloha:

- 1) Uvažuj a vyjadrí svoj názor, prečo mohli mať ľudia, ktorí emigrovali na „Západ“, počas socializmu obavy z návratu aj po Nežnej revolúcii.
- 2) Popremýšľaj, z čoho mohli mať obavy po návrate do demokratického Československa po Nežnej revolúcii 1989 aj ľudia zo židovskej komunity?
- 3) Pozoruješ v našej spoločnosti aj dnes prejavy antisemitizmu, rasizmu a xenofóbie? Ak áno, kde sa s nimi stretávaš a ako na ne reaguješ?

Zdroj: www.facebook.com/ludiaprotirasizmu/